

گزارش

گروه اقتصادی

یکی از شاخص‌هایی که در سیاست‌گذاری صنعتی و اقتصادی در بخش صنعت به‌ویژه برای کشورهای در حال توسعه از جمله اقتصادهایی که تنوع درآمد ارزی کمتری نسبت به کشورهای صنعتی دارند مدنظر قرار دارد، میزان ارزآوری و ارزشی صنایع مختلف است. در این راستا، مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی به بررسی این دو مؤلفه در صنایع ایران پرداخته است. آنچه در این گزارش جالب و مورد توجه است، کاهش ارزشی بلندمدت صنایع است که مربوط به واردات کالاهای سرمایه‌ای و ماشین‌آلات می‌شود. این موضوع با توجه به وابستگی صنایع ایران به واردات این گروه از کالاهای تداوم فعالیت، یک معضل پنهان در سیاست‌گذاری صنعتی محسوب می‌شود.

در این گزارش به شوک‌های ارزی چند سال اخیر اشاره و عنوان شده که این شوک‌ها بر صنایع مختلف تأثیرگذار بوده؛ اما میزان و شدت تأثیرگذاری آن برای همه صنایع یکسان نبوده است. برخی صنایع از افزایش نرخ ارز نفع برده و برخی هم زیان دیده‌اند. بررسی‌های این گزارش نشان می‌دهد که ارزشی کوتاه‌مدت در بخش صنعت از سال ۱۳۹۴ و به خصوص در سال‌های ۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ کاهش قابل‌توجهی داشته که به نظر می‌رسد از مهم‌ترین دلایل آن، مشکلات عمده واردات و کاهش تولید ناشی از محدودیت‌های کرونا بوده است.

رویکرد نظام حکمرانی صنعتی و سوگیری سیاست‌گذاری‌ها در این حوزه در دهه‌های اخیر به نحوی تنظیم شده که مزیت صادراتی در بخش‌های مشخصی از زنجیره‌های ارزش صنعتی ایجاد و متمرکز شود که از جمله صنایع معدنی و پتروشیمی را می‌توان در این خصوص نام برد.

از سوی دیگر سیاست‌های اتخاذ شده منجر به شکل‌گیری دسته‌ای دیگر از

بازوی پژوهشی مجلس در گزارشی معرفی کرد

معضل پنهان سیاست‌گذاری صنعتی

خودرو، بزرگ‌ترین صنعت «ارزبر» و پتروشیمی، بزرگ‌ترین «ارزآور» است

جهانی ارزش دارد. در رتبه بعدی صنعت «ساخت محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری» و سپس صنعت «تولید تجهیزات حمل‌ونقل»، «تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی»، «تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو» و «تولید تجهیزات برقی» قرار دارند. وجه مشخص همه این صنایع، پایین دست بودن آنها در زنجیره ارزش است. به بیان دیگر این صنایع اغلب تولید می‌کنند و به بازار مصرف نزدیک‌تر هستند. ارتباطات ناقص آنها با سایر صنایع کشور سبب می‌شود به لحاظ مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای و نیز فنی به زنجیره‌های ارزش تولید محصولات خود وابستگی داشته باشند.

صنایع کم‌ارزبر و ارزآور

در مقابل، یافته‌های این گزارش بیانگر

آن است که نسبت ارزشی صنایع بزرگ و مبتنی بر مزیت منابع طبیعی یا انرژی ارزان شامل «تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی»، «تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی» و «تولید کک و فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت» از سایر صنایع دیگر پایین‌تر است. این موضوع نشان می‌دهد، این صنایع با توجه به اینکه بخش عمده مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای خود را از داخل کشور تأمین می‌کنند، در کوتاه‌مدت وابستگی کمتری به واردات دارند. وجه مشترک این صنایع نیز این است که همه آنها در بالادست زنجیره ارزش قرار دارند.

ارزشی بلندمدت؛ زنگ خطر برای کدام صنایع؟

در خصوص ارزشی بلندمدت صنایع، بررسی‌ها حاکی از آن است، در دهه

۱۳۹۰ میزان ارزشی از کانال واردات کالاهای سرمایه‌ای و ماشین‌آلات نزولی شده که این مهم نشان می‌دهد با توجه به اینکه صنعت ایران در بلندمدت برای تداوم فعالیت و رشد خود به ماشین‌آلات خارجی به عنوان یکی از مسیرهای انتقال فناوری جدید نیاز دارد، پایین دست زنجیره ارزش قرار دارند که به ترتیب عبارتند از «تولید مبلمان»، «ساخت محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری»، «تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو»، «تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر»، «تولید انواع آشامیدنی‌ها» و «تولید سایر وسایل حمل‌ونقل».

نگاهی به لیست این صنایع نشان می‌دهد، آنها عمدتاً صنایعی هستند که به مصرف‌کننده نهایی فروخته می‌شوند و نقش نوآوری، فناوری و تنوع محصولات در مزیت آنها قابل توجه است. برای نمونه می‌توان، صنایع خودرو و قطعات را نام برد که براساس شاخص مذکور، در رده‌های پایین ارزآوری قرار دارد.

اگر صنایع از نظر شاخص خالص ارزشی با یکدیگر مقایسه شوند، به ترتیب «تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی»، «تولید فرآورده‌های نفتی (پالایشگاه‌ها)»، «تولید قالی و قالیچه»، «تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو (سیگار)» و «فرآوری و نگهداری گوشت، ماهی، میوه و سبزیجات» بیشترین ارزشی خالص را در صنایع کشور دارند. دو فعالیت اول، بزرگ‌ترین صنایع کشور و عمده‌ترین منابع ورودی ارز هستند. سایر صنایع نیز در مقایسه با بازار و تقاضای داخلی خود بیشترین ارزآوری را دارند که نشانگر مزیت‌های آنها از منظر این شاخص است.

در مقابل، کمترین نسبت ارزآوری کشور در صنایعی است که عمدتاً در پایین دست زنجیره ارزش قرار دارند که به ترتیب عبارتند از «تولید مبلمان»، «ساخت محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری»، «تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو»، «تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر»، «تولید انواع آشامیدنی‌ها» و «تولید سایر وسایل حمل‌ونقل».

نگاهی به لیست این صنایع نشان می‌دهد، آنها عمدتاً صنایعی هستند که به مصرف‌کننده نهایی فروخته می‌شوند و نقش نوآوری، فناوری و تنوع محصولات در مزیت آنها قابل توجه است. برای نمونه می‌توان، صنایع خودرو و قطعات را نام برد که براساس شاخص مذکور، در رده‌های پایین ارزآوری قرار دارد.

اگر صنایع از نظر شاخص خالص ارزشی با یکدیگر مقایسه شوند، به ترتیب «تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی»، «تولید فرآورده‌های نفتی (پالایشگاه‌ها)»، «تولید قالی و قالیچه»، «تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو (سیگار)» و «فرآوری و نگهداری گوشت، ماهی، میوه و سبزیجات» بیشترین ارزشی خالص را در صنایع کشور دارند. دو فعالیت اول، بزرگ‌ترین صنایع کشور و عمده‌ترین منابع ورودی ارز هستند. سایر صنایع نیز در مقایسه با بازار و تقاضای داخلی خود بیشترین ارزآوری را دارند که نشانگر مزیت‌های آنها از منظر این شاخص است.

در مقابل، صنایع «تولید روغن‌ها و چربی‌های گیاهی و حیوانی»، «تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم‌تریلر»، «تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی» و «تولید سایر مصنوعات» بالاترین ارزشی خالص را در بین صنایع کشور دارند. نگاهی به لیست این صنایع نشان می‌دهد، این صنایع عمدتاً در پایین دست زنجیره ارزش قرار دارند و جزو صنایعی هستند که مزیت‌های دسترسی به مواد معدنی و انرژی ارزان در دسترس در کشور چندان کمکی به رقابت‌پذیری آنها نمی‌کند.

انرژی

وزیر نفت:

نفتی که نتوانیم بفروشیم روی آب نداریم

وزیر نفت گفت: «یک بشکه نفتی که نتوانیم بفروشیم روی آب نمانده است و تمام آنچه هم اکنون روی آب است، مطابق با شرایط بازار و برنامه‌ریزی‌های دقیق مدیریت می‌شود. به اعداد و ارقام نادرست منتشرشده توجه نکنید.» به گزارش ایرنا محسن پاک‌نژاد در حاشیه جلسه هیأت دولت اعلام کرد: «با افتتاح یک پروژه مهم جمع‌آوری گازهای همراه در جنوب استان ایلام، سالانه حدود ۷۰۰ میلیون دلار درآمد جدید برای کشور ایجاد خواهد شد. این پروژه دارای سرمایه‌گذاری ۱.۶ میلیارد دلاری است و بخشی از برنامه جامع وزارت نفت برای کاهش اتلاف گازهای همراه تا سال ۱۴۰۷ محسوب می‌شود.»

وی با اشاره به پروژه جدید جمع‌آوری گازهای همراه در جنوب استان ایلام افزود: «این طرح با سرمایه‌گذاری ۱.۶ میلیارد دلار و با حضور رئیس جمهوری افتتاح شد و قادر است روزانه ۲۲۰ میلیون فوت مکعب گاز همراه را جمع‌آوری کند؛ گازهایی که پیش از این سوزانده می‌شدند. اجرای کامل این پروژه سالانه حدود ۷۰۰ میلیون دلار درآمد جدید برای کشور به همراه دارد.» وزیر نفت اظهار کرد: «این پروژه تنها بخشی از طرح‌های ماست. طرح مهم دیگری همچون تکمیل MGL-۳۲۰۰ در حوزه غرب کارون و استان خوزستان نیز در دست اجراست. طبق برنامه‌ریزی‌ها و اهداف کمی برنامه هفتم، امیدواریم تا پایان سال ۱۴۰۷ بتوانیم روزانه ۴۴.۵ میلیون مترمکعب گازهای همراه را جمع‌آوری کنیم.» به گفته پاک‌نژاد، این اقدامات علاوه بر کاهش آلودگی و جلوگیری از هدررفت منابع، گامی مهم در راستای افزایش بهره‌وری صنعت نفت و تحقق اهداف اقتصادی کشور است.

وزیر نفت درباره واردات بنزین ویژه نظار اظهار کرد: «براساس ظرفیت‌های قانونی و مصوبه هیأت وزیران، مقرر شده که بخش خصوصی (بدون دخالت دولت) نسبت به واردات بنزین سوپر که در مصوبه به آن «بنزین ویژه» گفته شده اقدام کند. این فرآورده متناسب با هزینه تمام‌شده و در قالب یک خدمت جدید به هموطنانی که مایل به استفاده از آن هستند، ارائه می‌شود.»

پاک‌نژاد افزود: «لازم به یادآوری است که این موضوع هیچ تأثیری در سهمیه‌های موجود ندارد؛ یعنی همان ۶۰ لیتر با نرخ ۱۵۰۰ تومان و ۱۰۰ لیتر با نرخ ۲۰۰۰ تومان از طریق کارت سوخت جایگاه‌ها باقی می‌ماند. هموطنان می‌توانند همچنان از این سهمیه‌ها استفاده کنند. واردات بنزین سوپر توسط بخش خصوصی انجام می‌شود و یک فعالیت تجاری محسوب می‌گردد که اجرا با توقف آن به نتیجه مطالعات بازار بستگی دارد.» به گفته وی، مقدمات این کار فراهم شده و درخواست‌ها در گاه مجوزهای وزارت اقتصاد ثبت و فرآیندهای ثبت سفارش در حال انجام است.

حمایت قاطع هیأت‌مدیره جدید از مدیرعامل و تیم مدیریتی شرکت فولاد خوزستان

دکتر محمد شهبسواری رئیس هیأت‌مدیره شرکت:

عملکرد فولاد خوزستان با مدیریت آقای ابراهیمی موجب وجد و خرسندی است

به گزارش خبرنگار روابط عمومی، روز چهارشنبه ۲۲ مرداد ماه ۱۴۰۴ اولین جلسه هیأت‌مدیره جدید شرکت فولاد خوزستان با حضور محمد شهبسواری رئیس هیأت‌مدیره، امین ابراهیمی مدیرعامل و نایب رئیس هیأت‌مدیره، ابوذر شکری و سیدمحسن هاطلی اصفهانی اعضای هیأت‌مدیره، حسین عزیزی مدیر بازرسی و نظارت سهامدار عمده، محمد نیکوکار قائم‌مقام مدیرعامل در حوزه بهره‌برداری و توسعه، مشاوران، معاونان و جمعی از مدیران ارشد شرکت فولادخوزستان در سالن کنفرانس مهمانسرای نور مجتمع دویست دستگاه برگزار شد.

در ابتدای جلسه، امین ابراهیمی مدیرعامل ضمن ارائه گزارشی جامع، به تشریح روند جاری فعالیت‌ها و اقدام‌ها و پروژه‌های شرکت فولاد خوزستان پرداخت.

وی با اشاره به شرایط دشوار تولید در پی ناترازی‌های شدید انرژی و محدودیت‌های فلج‌کننده، به اثرات مخرب قطع برق بر عملکرد واحدهای تولیدی اشاره کرد. با این حال مدیرعامل به آمارهای خیره‌کننده تولید و عملکرد فولاد خوزستان در چنین شرایط پیچیده اشاره و از تلاش‌های شبانه‌روزی تیم مدیریتی و کارکنان قدردانی نمود.

در ادامه جلسه، مدیرعامل به معرفی حاضران در نشست به هیأت‌مدیره جدید شرکت فولاد خوزستان پرداخت و پس از آن، هریک از حاضران نقطه نظرات خود را درباره وضعیت فعلی، چالش‌ها و همچنین اقدام‌های صورت گرفته در حوزه‌های کاری و تخصصی خود، ارائه نمودند.

گزارش خبرنگار ما حاکی است، مباحث مطرح شده در این جلسه حول محور بیان افق‌های پیشرو، راهکارهای مقابله با محدودیت‌های ناترازی انرژی، بهبود روند تولید، توسعه صادرات و مدیریت انرژی بود، که مورد توجه ویژه هیأت‌مدیره قرار گرفت.

این نشست که در فضایی صمیمی برگزار شد، نشان‌دهنده تعهد جدی شرکت فولاد خوزستان به حفظ و ارتقای سطح تولید در شرایط بحرانی و همچنین هماهنگی مؤثر میان مدیران و هیأت‌مدیره جدید برای تحقق اهداف کلان شرکت است.

گفتنی است، در پایان این جلسه نیز رئیس و اعضای جدید هیأت‌مدیره شرکت فولاد خوزستان ضمن تحسین و قدردانی از تلاش‌ها و اقدام‌های انجام شده توسط تیم مدیریتی شرکت فولاد خوزستان و اعلام حمایت قاطع، ابراز امیدواری کردند در افق‌های پیش رو شرایط حاکم بر شرکت بهبود یابد.